

Lounais-Suomen aluehallintovirastolle

Selvitys

Asia: Selvityspyyntö LSAVI/1100/05.07.03/2012

Selvityksen antaja: Terveyskeskuslääkäri Terhi Vörlund-Wallenius

Sähköposti: terhi.vorlund-wallenius@turku.fi

Aluehallintoviraston esittämän selvityspyynnön johdosta totean seuraavaa:

Tämä selvitys on kirjoitettu aluehallintoviraston peruspalvelulautakunnalle 23.5.2012 lähettämän selvityspyynnön vuoksi. Kyseinen selvityspyyntö taas perustuu Maria Laineen eduskunnan oikeusasiamiehelle 3.3.2012 lähettämään valitukseen. Minulle on lähetetty nämä kaksi asiakirjaa, mutta ei muita asiakirjoja, vaikka aluehallintoviraston selvityspyynnöstä käy ilmi, että siellä on meneillään tähän nyt ajankohtaiseen asiaan liittyen toinenkin prosessi ja että Maria Laineen valitukseen on sisällynyt liitteitä. Tällainen menettely ei mielestäni vastaa normaalia käytäntöä.

Koululääkärinä teen lakisääteiset terveystarkastukset 1- ja 5-luokkalaisille, muiden oppilaiden jostakin tietystä syystä tarpeelliset terveystarkastukset sekä osallistun oppilashuoltoon. Pääsääntöisesti sairaanhoito ei kuulu kouluterveydenhuoltoon kuin satunnaisesti eikä kouluterveydenhoito saa kattavaa tietoa oppilaiden poissaoloista taikka niiden syistä.

Lukuvuonna 2010 - 2011 koulun katon vuotaminen aiheutti vesivahingon joululoman aikana. Saamani tiedon mukaan kyseiset tilat otettiin pois käytöstä heti, kun vahinko todettiin. Myöskin kuivatus- ja korjaustyöt aloitettiin rehtorin kertoman mukaan heti. Tilat oli tietämäni mukaan eristetty muusta koulusta muovilla ja alipaineistettu. Itse sain tiedon tapahtuneesta vesivahingosta helmikuussa 2011 kouluhoitaja Monica Zetteriltä. Koulussa tehtiin helmikuussa 2011 suunniteltu lakisääteinen koulun tilojen tarkastus, jossa vesivahinko ja sen vuoksi aloitetut korjaustyöt kirjattiin. Luokkatiloista otettiin myös Tilalaitoksen tilaamia mikrobiologisia sisäilmanäytteitä 23.2.2011. Vastaukset tulivat huhtikuussa 2011 ja niiden perusteella luokissa 417 ja 418 oli tutkimushetkellä todettavissa sädesieniä. Muiden tilojen tulokset olivat pääsääntöisesti tavanomaisia. Suosituksena oli tehostettu siivous sitten, kun kyseiset tilat olisi saatu korjattua.

Kevään 2011 aikana kouluterveydenhoidon tietoon ei tullut poikkeuksellista oireilua. Lähetin yhden 5. luokan oppilaan lastenlääkärille loppukeväällä 2011 infektiokierteen vuoksi. Pojan perhe epäili oireilun mahdollisesti liittyvän tähän aikaisempaan vesivahinkoon, minkä kirjasin läheteeseen.

Kesän 2011 jälkeen vesivahingoista korjatut tilat otettiin takaisin käyttöön. Koululla jatkui ilmastonin tehostaminen. Erään koululapsen vanhempi ilmoitti marraskuussa vanhempainyhdistykselle (Hem och skola) saaneensa itse oireita käydessään koululla. Vanhempainyhdistys otti yhteyttä rehtoriin. Tuossa vaiheessa kouluterveydenhoidon tietoon ei ollut saatettu oppilaiden oireilua taikka poikkeuksellista sairastelua. Koulu lähetti oppilaiden vanhemmille 2.12.2011 informaatiokirjeen, jossa vanhempia kehoitettiin ottamaan yhteyttä kouluterveydenhoitoon, jos he epäilevät lapsellaan esiintyvän mahdollisesti sisäilmaan liittyviä oireita. Ennen joululomaa 2 oppilaan vanhemmat ottivat yhteyttä.

Tammikuussa 2012 koulu teki Hem och skola -yhdistyksen avulla oirekartoituksen, koska julkisuuteen tulleiden tietojen valossa vaikutti siltä, että oppilailla esiintyi poikkeuksellista oireilua. Tämän jälkeen lisää oireilmoituksia tuli terveydenhoitajalle koko talven ja kevään ajan. Eniten oireita esiintyi 3. ja 4. kerroksen oppilailla. Yhteensä oireilmoitus tuli 74 lapsesta: suurimman osan ilmoituksista teki lapsen vanhempi, mutta pienen osan joko oppilas itse taikka kouluhoitaja. Kaikille oirehtiville lapsille tarjottiin koululääkärin aikaa. Pieni osa perheistä ilmoitti hoitavansa asian mieluiten yksityisesti, taikka että heillä jo oli toimiva hoitosuhde muualle.

Oirehtivien lasten lääkärintarkastuksia tehtiin kouluterveydenhuollossa yhteensä 66 kappaletta ja läheteitä eteenpäin 46 kappaletta. Eteenpäin lähettämisen kynnyksellä oli tarkoituksellisesti hyvin matala. Pääosa läheteistä ohjattiin Turun kaupungin lasten ja nuorten poliklinikalle ja pieni osa Turunmaan sairaalan lastentautien poliklinikalle. Kolme oppilasta oli osan keväästä

kotiopetuksessa, koska oireet vanhempien ilmoituksen mukaan olivat niin vaikeat; yksi näistä oppilaista tosin vain yhden viikon ajan (tällä oppilaalla todettiin ja hoidettiin Mycoplasma-infektio). Kahdella pidempään kotiopetuksessa olleella toisella oireina oli päänsärky ja pahoinvointi ja toisella väsymys ja pahoinvointi. Oireet olivat siis varsin epäspesifisiä ja objektiiviset löydökset vähäisiä, toisella näistä lapsista oli todettavissa ärtyneet nenän limakalvot.

Tilalaitos otti korjatuista luokkatiloista sisäilmanäytteitä loppuvuodesta 2011. Nämä tulokset saapuivat 23.1.2012 ja kouluhoitaja Monica Zetter toimitti ne minulle sähköpostitse. Tulosten mukaan korjattujen tilojen ilmanlaadussa ei ollut huolestuttavaa, vaan esiintyvät mikrobit vastasivat ulkoilmaa.

Hem och skola -yhdistys toimi hyvin aktiivisesti ja koululla kävi yhdistyksen kustannuksella esim. homekoira tammikuussa 2012. Terveystieteiden osastoilla ei ole olemassa mitään virallisia ohjeita siitä, miten homekoiran tekemiin merkkauksiin tulisi suhtautua ja mihin toimenpiteisiin pitäisi ryhtyä. Vanhempainyhdistys myös kustansi omat pintamikrobinäytteenotot koululla koiran merkkauksista helmikuussa.

Tilalaitos otti koululta materiaalinäytteitä eri tiloista keväällä 2012. Kouluterveydenhoidon tietoon ei ole toimitettu tutkimusten tuloksia, mutta niiden perusteella tietystä kohortista Turun kaupungin lasten ja nuorten poliklinikalle eteenpäin lähetetyistä oppilaista päätettiin ottaa tulosten mukaan suunnattuja homevasta-ainekokeita. Näiden verinäytteiden tulokset eivät vielä ole tulleet. Kustannussyistä osan lähettestä teki lasten ja nuorten poliklinikka ja osan allekirjoittanut koululääkäri poliklinikan antaman nimilistan mukaan. Materiaalinäytteiden tulosten perusteella Tilalaitos on tehnyt suunnitelman jatkossa tehtävistä koulun korjaustoista.

Toistaiseksi minulla ei ole kattavia tietoja siitä, mitä eteenpäin lähettämilleni oppilailla on erikoissairaanhoidossa todettu. Myöskään yksityissektorilla tehdyistä tutkimuksista minulla ei ole kattavaa tietoa. Lääkärinä huomionarvoista mielestäni on kuitenkin se, että suurin osa koulun oppilaista on koko ajan voinut hyvin, taikka heillä on esiintynyt lieviä oireita. Sisäilman aiheuttamaa oireilua on vaikea erottaa toistuvista normaaleista hengitystieinfektioista. Lukuvuoden 2011 - 2012 aikana esiintyi mm. Mycoplasma-epidemia, jonka tyyppioire on viikkokausia jatkuva yskä.

Korostan, että olen koululääkärinä koko ajan toiminut hyvässä yhteistyössä kouluhoitaja Monica Zetterin ja ehkäisevän terveydenhuollon ylilääkärin Hannele Kallion kanssa. Tiedonkulku meidän välillämme on ollut erittäin tiheää ja viiveetöntä ja olemme pyrkineet tekemään tarvittavia toimenpiteitä nopealla aikataululla tietoomme tulleiden tosiasioiden perusteella. Cygnaeuksen kouluterveydenhuolto sai lisää sekä hoitaja- että lääkäriresursseja kevätlukukaudella 2012, koska tilanteen asianmukainen hoitaminen sitä ehdottomasti vaati, jotta normaali lakisääteinen kouluterveydenhuolto ei olisi kärsinyt.

Turussa 15.6.2012

Terhi Vörlund-Wallenius
Cygnaeuksen koulun koululääkäri